

Uppsala Universitet
Naturgeografiska och
Kulturgeografiska institutionen

1996-10-28

TORSÖ & BROMÖ

LANDSKAPSUTVECKLING

Regionalgeografi
Handledare: Jon Hogdal

Ht 1996
Carl Edström

Innehåll

Sid.	Kapitel
1.	Förord.
2.	Allmän beskrivning.
2.	1. Torsö & Bromö förstadium (naturgeografiskt perspektiv).
3.	2. Torsö och Bromö:s kulturella utveckling (vilket naturligtvis har påverkat naturlandskapet i hög grad också).
4.	3. Kristendomen.
4.	4. Näringsgrenar på Torsö.
7.	5. Infrastruktur.
8.	6. Befolkningsutveckling på Torsö.
8.	7. Kommunikationer.
8.	8. Torsös välfärdsstruktur.
9.	Summering
10.	Källlitteraturlista

Plus tre stycken bilagor (kartor) längst bak i häftet - sidorna 11, 12, 13, 14, & 15.

TORSÖ & BROMÖ!

Förord

Alla som någon gång åkt E20 söderut från Stockholm till Göteborg eller vice versa har troligtvis sett och kanske reflekterat över skylten Torsö 10, som tidigare var prydd med en bild av en färja. Nuförtiden är färjan borttagen och ersatt av en bro, (som troligtvis här i länet var lika omdiskuterad som Öresundsbron var i södra Sverige). Ironiskt nog heter sundet mellan Torsö och fastlandet nästan det samma som det vid södra Sverige belägna sundet - nämligen Östersundet. Att försöka sig på att beskriva Torsö och Bromö är nästan synd, det borde ses men jag skall göra mitt bästa.

Allmän beskrivning

Nuförtiden är Torsö 62 km² stort, har 580 invånare och en bro som förbinder den med fastlandet samt är som alltid har varit beläget i Vänern ca 1 mil norr om Mariestad. De många domarringarna och gravrösen vittnar om tidig bebyggelse av öna. Sin storhetstid (om man kan prata om det) hade Torsö vid mitten av 1800-talet då det bodde drygt 2000 personer här. Då var folket sedan länge kristnat och man hade en kyrka och ett kapell att be om lycka och välgång i. Dessa kommer att behandlas längre fram i PM:et. Berggrundsmässigt består både Torsö och Bromö av Gnejs. Granit och kalksten finnes icke alls. Namnet Torsö uppstod under vikingatiden och är en hyllning till guden Tor (åskguden).

1. Torsö & Bromö förstadium (naturgeografiskt perspektiv)

1.1.

Varför inte börja vid urtiden (prekambrium). Vid denna tid bildades ju bergen. På Torsö fick vi bla. klipporna vid södra Fågelö samt de bergiga stränderna på några ställen av Bromö. Bergarten man återfinner på Torsö och Bromö, som jag nämnde inledningsvis Gnejs.

1.2.

De jordlager som nu ligger ovanpå urberget bildades under kvartärtiden. Den består på både Torsö och Bromö av i första hand morän, som ju avsattes av landisen, på så sätt, att isen i början av kvartärtiden sopade bort vittringsprodukter och lösa avlagringar. När isen sedermera smälte framträdde eller bildades de jordlager som nu finns. På dessa öar finner man först och främst moränavlagringar men även isälvsavlagringar samt marina avlagringar (grus, sand och lera).

1.3.

Årsmoräner finner man vid Hov, Bølstad, Hässlestad och Nolby. (små men blockrika). Vill man se Torsös enda rullstensås får man bege sig till Lambar och därifrån vandra över Bølstad och Hässlestad mot Fågelöbron och leta väl. Detta eftersom Torsö vid den senglaciala perioden låg under vattenytan och isälvsavlagringarna vid denna tid spreds ut. Därför kan man hitta lera på ställen runtomkring åsarna. Leran är varvig men kalkfri.

1.4.

Efter isavsmältningen fick vi som bekant en landhöjning. Detta innebar att Vänern blev insjö; dock mycket större än nu. Olika avsättningar fortsatte, varför man då fick den tredje formen avsättningar, (maritima do.).

1.5.

Grus återfinns på Bromö. Sand hittar man vid Nolby och vid Fågelö kapell på Torsö samt i Bromösund, på Dillö och kalvö. Vänerlera finns i sänkan mellan Lambar och Fågelövikens, på Fågelö gård, i Fjällagården samt på Dillö (samtliga ställen på Torsö). Denna lera är ungefär en meter tjock, men ej varvig.

1.6.

Mossar och kärr (se speciell karta för utbredning). Dessa två former har uppkommit genom försumpning, ursprungligen var de avsnörda vikar av Väneren.

1.7.

Söker man efter isrefflor får man bege sig till Pulsen, Skräddaretorp eller Laxhall.

1.8.

Jättegytor - detta kan man faktiskt se riktigt bra exempel på ute på Bromö, det finns tre stycken på Bromö gård samt tjugotalet på Kättebergs udde; på Bromö det också.

1.9.

Flygsand - hittar man även det på Bromö. Det är Vänersand, som vinden hopat till vågiga fält och dyner; de kan bli upp till sex meter höga. För att binda sanden, planterade man på slutet av 1800-talet bergtall här, eftersom nästan all övrig skog på ön var nedhuggen, för att ge bränsle åt glasbruket på Bromö vilket jag återkommer till senare.

1.10.

Bromös storslagna natur är bildad genom att stora förkastningar har varit verksamma och givit förhöjningar respektive sänkor vilket innebär sluttande klippor och vackra vikar.

2. Torsö och Bromö:s kulturella utveckling (vilket naturligtvis har påverkat naturlandskapet i hög grad också).

2.1.

Först tänkte jag ta och dela in de olika tidsepokerna så vi vet vilken tid vi talar om.

1) Stenåldern - från allra äldsta tid till 1600 fkr.

2) Bronsåldern - från 1600 fkr. till 600 ekr.

3) Järnåldern - från 600 ekr. till 1060 ekr.

När nu detta är gjort, tänkte jag för att visa att det funnits folk på Torsö under alla tidsepoker, nämna några fynd man gjort.

1) Från stenåldern har man bla. hittat en tjocknackig yxa daterad till 2500 fkr. Annars består de vanligaste fynden från stenåldern av skafthålsyxor från ca. 200-1600 fkr. Dessa har man funnit i Hässlestad, Nolby, Vilsten, Skräddaretorp samt på Dillö.

2) Från bronsåldern har man ett 25 meter brett och ett par meter högt stenkummel; liggandes på en höjd vid Boda med utsikt över Mariestadsfjärden. Detta är troligtvis en begravningsplats för någon bronsåldershövding; boendes på Boda - kanske denne hövding idkade handel och sjöfart på Väneren - vem vet?

3) De flesta fynden härstammar dock från järnåldern. Vid denna tid var troligtvis de södra och mellersta delarna av Torsö samt Boda bebodda av många människor. Det kan man sluta sig till inte bara av de många gravfälten just där, utan även med hjälp av ortnamnen som är typiska för den tiden. Exempelvis Hov som betyder hednisk offerplats. Gravfält från järnåldern hittar man vid Skeberga, Bølstad, Hässlestad, Nolby, Sundet samt vid Boda. Eventuellt också vid Klippingsberg. Hov hade också ett eget gravfält. Varje by hade således sitt eget gravfält; därav mängden. Gravfälten lades nära byarna på moränbäddar varför de nu återfinns vid dagens gårdar.

Människorna under järnåldern använde sig av tre olika slags gravar (vid olika tider);

- 1) Jordblandade rösen - omkring 2000 år gamla.
- 2) Domarringar - omkring 1500 år gamla.
- 3) Skeppssättningar - omkring 1500 år gamla.

3. Kristendomen

På 900-talet ekr. kristnades Torsöborna men första kyrkan lät dock vänta på sig i 200 år till (Viksala kyrka som låg där kyrkan ligger idag). Detta var en träkyrka, som uppfördes på 1100-talet. Tidigare fick man bege sig till Fågelö, där det fanns ett kapell tillägnat Sankt Peder och Sankta Maria. I detta kapell fanns statyer föreställande just dessa helgon till vilka sjöfararna på Väneren offrade något litet för lycka på sjön. Detta kapell råkade senare ut för att taket rasade in (1661). Idag ligger fågelö kapell bara några hundra meter ifrån det ursprungliga kapellet. Det nya kapellet är byggt 1882, medan Torsö kyrka är byggd 1838. De allra första kristna gudstjänsterna på Torsö hölls annars strax väster om Skeberga vid en vik som kallas för Kyrkhallsviken.

4. Näringsgrenar på Torsö

4.1.

Huvudnäringarna på Torsö har sedan urminnes tider utgjorts av Jakt & Fiske, Boskapsskötsel & Åkerbruk samt Skogsbruk & Sjöfart. Nedan följer korta redogörelser för var och en av dessa näringsgrenar och hur de eventuellt kan ha påverkat landskapet.

4.2.

Jakt & Fiske - Eftersom det alltid har funnits många och stora skogar på Torsö, så har det alltid funnits stor potential för stor artrikedom samt god reproduktion och bevarande av arterna på ön. I och med att det är en ö i Europas fjärde största insjö så finns det ju

naturligtvis gott om vatten och således också fisk. Alla gårdar hade förr i tiden sitt eget fiskevatten, även de gårdar som inte gränsade mot sjön fick sin beskärda del av fiskevatten.

4.3.

Boskapsskötsel - Denna näringsgren har tillsammans med jordbruket varit den viktigaste näringen på Torsö. Skeberga och Boda har troligtvis varit de första områdena att tas i bruk eftersom de båda ligger på Söderslutningar. Skeberga finns omnämnt i skrift redan så tidigt som 1460.

4.4.

Jordbruk - Troligtvis den näringsgren, som mest påverkat landskapsutvecklingen. I första hand bedrevs och bedrivs åkerbruk på slätterna mellan Skeberga och Nolby, utmed Öster- och Bromösunden samt vid Boda och Fågelö gård. För att påvisa hur åkerbruket har påverkat landskapsbilden skall jag nu redogöra för åkerarealens utveckling från mitten av 1800-talet och 100 år framåt och sedan förklara hur det har gått till.

1834 1193 Tunmland

1859 1803 Tunmland

1931 2516 Tunmland

1948 2624 Tunmland

Vad det kommer sig av att åkerarealen på drygt hundra år mer än fördubblats är det faktum att man dels odlade upp ängar, men framförallt genom invallning och uppodling av sankmarkerna mellan Torsö och Fågelö samt vid Boda, på Fågelö gård och på Dillö. Detta var ett enormt projekt, som påbörjades på 1840-talet och avslutades först på 1950-talet. Det skedde enorma dikningar för att få vatten att rinna av. Om man studerar kartan från 1700-talet så ser man, att Torsö var avskilt från Fågelö då man kunde fara med båt igenom hela ön. Kanske var det här de första bosättarna kom in eftersom det är här det alltid bott flest folk ?? Det är pga. detta man i en del äldre skrifter kan läsa om Torsön & Fågelön som två skilda öar. Nuförtiden talar man om Torsö för hela ön och Fågelö för den nordvästra delen av Torsö. Det har nästan alltid varit goda förhållanden för jordbruk på Torsö. Bla. berättas det att åren 1740 och 1741 var svåra missväxtår i stora delar av Sverige men på Torsö fick man så goda skördar att man kunde fara med "fina skördar" med båt till bla. Värmland för försäljning. Vid slutet av medeltiden bestod Torsö av 47 hemman. 1951 hade man 60 st. Jag tänker inte räkna upp alla gårdar då det skulle ta lika mycket plats i anspråk som övrig uppsats. Nämnas kan dock en gård, eftersom det delvis är därför jag valde just att skriva om Torsö; nämligen Klippingsberg där min Farmor var född. Med andra ord har jag en del Torsövärg i mig. Torsöborna kallas ju för Torsövärgar, en förklaring till varför, är att man säger; "De kommer över isen likt vargar". För övrigt ser gårdsplaceringen ut idag som förr i tiden eftersom det är dumt att flytta en gård som tidigare gett bra avkastning. Det som skiljer dagens jordbruk från förr är, (förutom användningen av maskiner) att åkerjorden idag är mer planerad/centerad till varje gård än förr. Detta kommer an på stadgan om laga skifte som tillkom 1827 och som sade, att tidigvarande enskiftesförordningen från 1807 skulle rivas upp för att ge varje bonde mer mark nära sin gård att planera över. Innan dessa stadgar kom till hade man 1757 fått förordningen om storskifte. Överallt på Torsö bedrevs tredningstråde, dvs. man odlade 1/3

höstsäd, 1/3 vårsäd och 1/3 låg i träda; dock var man tidig på Fågelö med cirkulationsjordbruk (1790-talet.

4.5.

Skogsbruk - Torsö har tre storskogar, dessa storskiftades på 1760-70-talen. 1855 var det sedan dags att skifta om så att alla skulle få sin egen del. Detta för att öka ansvaret och på så sätt förhindra skogsbrand osv. 1860 fastställdes skiftena av rätten. Tidigare då det var storskifte så fungerade det ju så att skogen var gemensam, försten till kvart fick försten mala, om man så säger. De som utnyttjade skogen då, kände föga ansvar för de som inte kunde ta sig dit. Det var delvis därför man skiftade om.

4.6.

Glasbruk - På Bromö. Jag valde att lägga det efter skogsbruk eftersom det hänger ihop mycket med det. Bromö glasbruk, som tidigare var Göteborgs glasbruk flyttades till Bromö 1803. 1859-60 vilket var brukets högproduktionsår sysselsatte bruket 375 personer och hade bank och skola inrymt på området. Vedåtgången vid denna tid var mycket stor, därför skövlades skogen på Bromö totalt. Ön var helt kalhuggen; det var då man planterade bergtall för att binda sanden på stränderna. Detta har gjort att man har en lite annorlunda vegetation på ön nu jämfört med om man inte hade haft bruket där. 1887 lades bruket ned.

4.7.

Sjöfart - Precis som med fisket, så skapar ju läget vid sjön en god förutsättning för sjöfart. Dessutom har man ju alltid haft god tillgång på virke, säd och timmer. Det kan nämnas att Torsö 1840 hade 15 fartyg registrerade som Torsöfartyg. 1935 hade man 16 st. Nuförtiden är det ju tyvärr inte vanligt med segelskutor utan all transport utförs med motorskutor. Det finns dock några sådana stationerade på Torsö nu. Då segelskutor stod för trafiken på Vänern var Bromösund en stor metropol. Vid Åskär, som numer tjänstgör som fritidsbåtshamn kan man se vraken efter gamla skutor som efter det att de tjänat ut avsiktligt sattes på grund.

4.8.

Kvarnar- Torsö har förr i tiden haft ett antal små eller medelstora kvarnar. Exempelvis så fanns tre stycket sk. bäckkvarnar belägna i Viksalabäcken. Två av dessa ägdes av kyrkan som arrenderade ut dessa till privatpersoner. På Skeberga fanns en väderkvarn på 1760-talet. Nuförtiden finns det faktiskt ett fullt fungerande vindkraftverk på västra Bromö, (borde passa alldeles utmärkt såsom det blåser där).

4.9.

Hantverkare- Skräddare, skomakare och smeder är kända sedan 1600-talet, dessa näringsgrenar har för längesedan försvunnit eller flyttat in till stan'.

4.10.

Handelsbodas - Den tidigast kända är från 1864 i Kolabacken i norra Hässlestad. I Bromösund öppnades en på 1880-talet och i Sköttland 1925 samt på Västersidan omkring 1900. Nuförtiden får man handla i Torsö handel - i folkmun mer känd som "Everts diversehandel".

4.11.

Bruksarbetare - På 1950-talet då socknarna inte kunde erbjuda tillräckligt med arbete åt folk på ön fick många Torsöbor jobb på Katrinefors bruk i Mariestad (pappersbruk).

4.12.

Marknad - Hölls vid Sundet Mellangården; där såldes på 1800-talet oxar som Torsöborna själva fött upp.

4.13.

För att jämföra med dagens situation så kan nämnas några av dagens Torsöföretag:

Torsö fisk HB - Fisket fortfarande viktigt; finns personer som försörjer sig på fiske.

Torsö musik & datastuga

Skeberga kafé

Torsö camping

Torsöåkerierna - Nu på landsväg med lastbil istället för skutor till sjöss.

Torsö Taxi - i och för sig nedlagt för ett år sedan ungefär pga. pension men ändå så intimt förknippat med Torsö att det ej går att förbise.

Torsö handel

Att ön är präglad utav fisket kan ses bla. på altartavlan i Torsö kyrka som föreställer "Det stora fiskarfänget" ur bibeln, samt att det hänger en modell av en skuta, (ett sk. votivskepp) inne i kyrkan.

5 Infrastruktur

5.1.

På Torsö finns 5 st. "större landsvägar" (tro't eller ej men de kallas faktiskt så).

1) Från Brosundet förbi prosterud och Nolby över Fågelön till Bromösund. Här kan nu nämnas hur människan kan påverka landskapet genom att agera i grupp. För att slippa trafik förbi fotbollsplanen och bygdebården dras nu vägen om vid Fågelöviken runt om dessa objekt.

2) Från Skeberga förbi kyrkan till Nolby.

3) Från Prosterud till Bölstad.

4) Från Djupbroliden till Laxhall.

5) Från Bölstad över Norsundet till Dillö by.

De tre första är urgamla medan vägsträcka nr 4:a tillkom på 1800-talet och nr 5 mellan 1941 och 1946.

5.2.

1727 ålades varje gård att sköta ett visst vägavsnitt på ön. Torsö hade även att hålla vägarna över isen på vintern fria samt vissa vägavsnitt på fastlandet. Dessa lejdes emellertid bort till en på fastlandet boende vägskötare. Första bilen på Torsö var för övrigt en Belgisk F.N.

6. Befolkningsutveckling på Torsö

6.1.

1717 var befolkningen på Torsö 841 personer. Efter det steg det till år 1866 (med eventuellt några undantagsår), då det fanns 2191 personer på Torsö. Sedan dess har det sjunkit.

1877 understeg det 2000.

1901 understeg det 1500.

1947 understeg det 1000.

1951 var befolkningen 951 personer och idag (1995) 580 personer, kan jämföras med 1989 års siffra som var 544 personer. Det var innan bron var byggd.

6.2.

Bidrag till ökningen i början på 1800-talet var ökad nativitet samt inflyttning till Bromö glasbruk. Folkminskningen på senare delen av 1800-talet beror på utflyttningar & emigration, sjunkande nativitet och somliga år farsoter och olyckor. Farsoter som drabbade Torsö var i första hand rödsot, scharlakansfeber och kolera. Olyckor var naturligtvis pga. närheten till sjön drunkningsolyckor av vilka det förekommit en hel del riktigt otäcka.

7. Kommunikationer

Torsö fick färja 1932, innan dess gick reguljär båttrafik mellan Skeberga och Mariestad samt mellan Klippingsberg och Mariestad (min farmors far). 1994 i november var sista gången man kunde åka färja över till öna, då invigdes nya bron som är 940 meter lång och 9 meter bred och har en segelfri höjd på 18 meter och kostade 120 miljoner kronor att bygga.

8. Torsös välfärdsstruktur

Torsös välfärdsstruktur har genom århundradena varit ganska ojämnt fördelat. Vid medeltidens slut var troligtvis hela Torsöbefolkningen fattig. På 1500 och 1600-talen fanns det på Torsö runt 50 hushåll varav man beräknar att 19 stycket var rika och 31 stycken fattiga. 1700-talet - Fyra stånd på Torsö; fattigdomen övervägde dock. 1800-talet - ungefär 50 % rika och 50 % fattiga. 1900-talet har ju sett ungefär likadant ut överallt i Sverige i och med Socialpolitiska åtgärder och liknande. 1796 fick för övrigt Torsö ordnad fattigvård.

Summering

- * Vid urtiden bildades Torsö & Bromös berg och klippor. Bergart - Gnejs.
- * Under kvartärtiden bildades det jordlager som ligger på urberget - Morän.
- * Spår från alla tidsåldrar - Stenåldern, bronsåldern & järnåldern.
- * På 900-talet kristnades Torsö.
- * På samma plats som kyrkan ligger idag byggdes på 1100-talet Viksala träkyrka.
- * Torsö kyrka byggdes 1838.
- * Fågelö kapell är byggt 1882.
- * Tidigare låg kapellet på ungefär samma plats, det var tillägnat Sankt Peder & Sankta Maria.
- * Huvudnäringarna på Torsö sedan urminnes tider Jakt & Fiska, Boskapsskötsel & Åkerbruk samt Skogsbruk & Sjöfart.
- * 1803 Göteborgs glasbruk flyttas till Bromö - Blir Bromö glasbruk.
- * 1860 har bruket 375 anställda.
- * 1887 lades bruket ned.
- * Torsö har 5 stycken större landsvägar.
- * 1866 bodde 2191 personer på Torsö (flest någonsin).
- * Nu (1995) 580 personer boende på Torsö.
- * Farsoter som drabbat Torsö befolkning är rödsot, scharlakansfeber och kolera.
- * Olyckor som drabbat Torsö är i första hand drunkningsolyckor.
- * 1932 året då Torsö fick reguljär färja över Östersundet.
- * 1994 året då färjan försvann och bron tillkom.
- * 1796 fick Torsö ordnad fattigvård.

Källlitteratur

Författare:	Titel	Tryckår
Forssell Nils	Torsö	1951
Johansson Göran	Strandinventering på Torsö	1975
Länsstyrelsen i R-län	Brommö Västergötland	1990
Mariestadsturism AB	Torsö idyll med framtidssikt	1992
Schiller Harald	Med Göter genom göternas rike	?
Skårman J.A.O	Floristiska anteckningar från några av öarna i östra Vänern	1929
Vägverket	Torsöbron	1994
Ålstam Lars	Torsö - öriket i Vänern	1988

+

Geologiska kartan
över Mariestad 1925

TORSÖ & BRÖMÖ

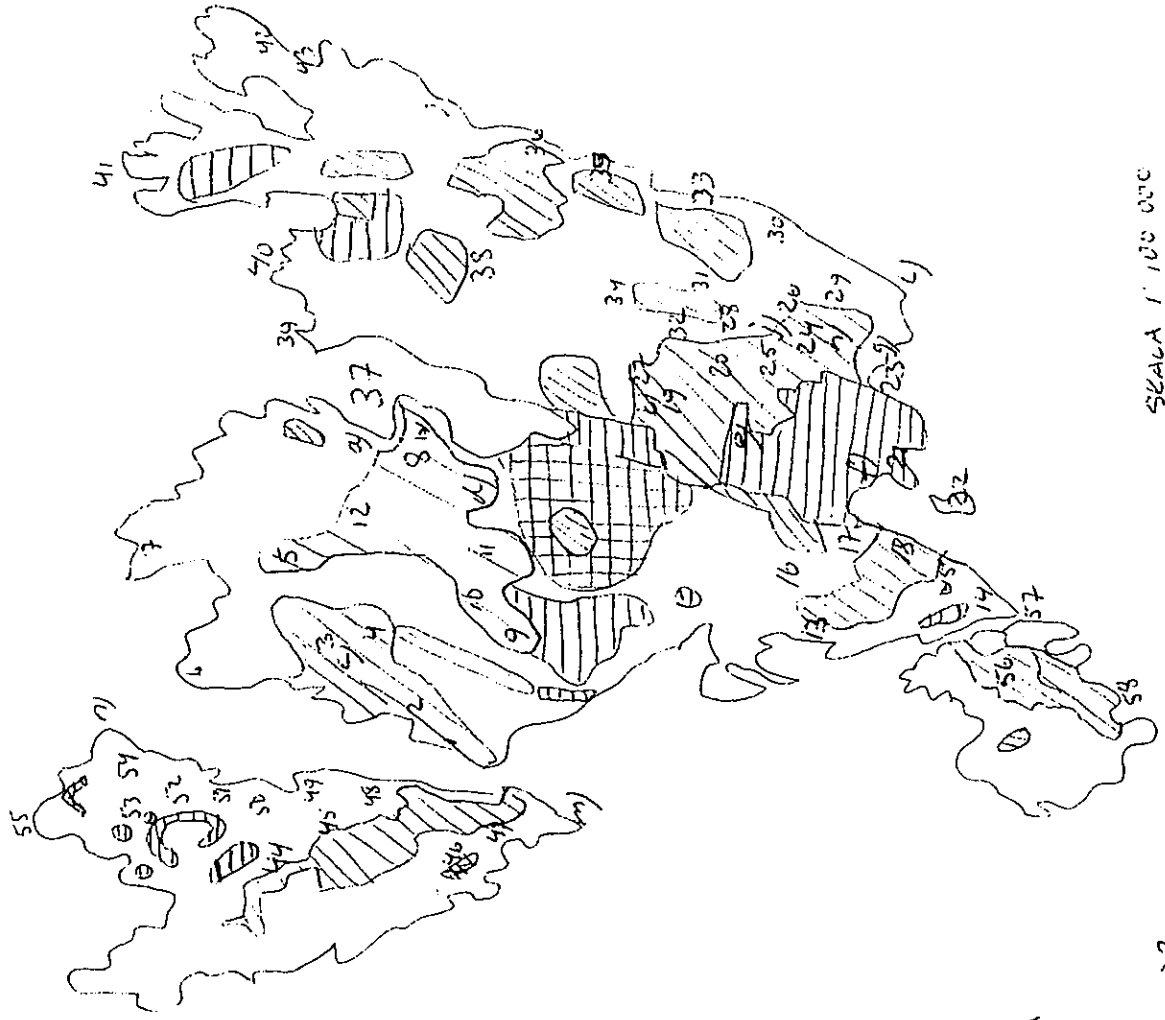
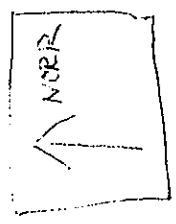
GIRUMÖT PÅ ECONOMISKA
KARTAN FRÅN 1877-1882
SKALA 1:20 000

- a) Ångsåg
- b) FÄSEWÄ KAPPELL
- c) GÅRDUVERI
- d) FATTIGHUS
- e) RUMPHUS
- f) Kyrkostad
- g) Tegelbruk
- h) GÅRDUVERI
- j) Kyrkostadsstad
- k) Kommun. stadsstad
- l) Sjöbottare

a) - c) = TORSÖ
FÖR BRÖMÖ
V.G.V.

f) - j) = TORSÖ
FÖR DILLÖ
V.G.V.

- = BARRSKOG
- ▨ = LÖSKOG
- ▩ = BEBYGGDA OMRÅDEN,
SÄMT ÅKERMARK

SKALA 1:100 000
1 CM = 1000 M.

- 1 MAXHALL
- 2 BÅLBERGET
- 3 BRÖMÖ SUND
- 4 SPÄRREBÅLET
- 5 FÄRVEÅSTORP
- 6 FÄRNÄS UDDE
- 7 SMÖRNÄS UDDE
- 8 FUSEWÄ
- 9 HALLAN
- 10 LÖFÅSEN
- 11 SKINNAREBÅLET
- 12 RUD
- 13 SÖRVIKEN
- 14 NORRET
- 15 SANDENS - TRIANGELANNET
- 16 SIKRÄDDARETORP
- 17 BODDA
- 18 SÄNDEN
- 19 HESSESTAD (2)
- 20 ÅRESSTORP
- 21 ST. LAMBERT
- 22 LAMBERT
- 23 SIKERBERGA
- 24 HOF
- 25 BÖUSTAD
- 26 BJÖRK
- 27 NOUBY
- 28 NUSÉN
- 29 BJÖRKLINGARUD
- 30 KRYPARETORP
- 31 HALLERUD
- 32 ~~HALLERUD~~ HESSESTAD
- 33 SUNDET
- 34 BERGET
- 35 ÅLÉVIKEN
- 36 KLIPPAVÄSBERG
- 37 FÄGELÖVIKEN
- 38 BJÖRKLÄRR
- 39 TORSNÄS UDDE
- 40 LÅNGNÄS UDDE

○

○

○

○

m) - n) = äromä

m) SMÖRHÄTTANS' FYR

n) BRÄNNÄS' FYR

44 - 55 = BROMS

44 SANDBÄCKEN

45 ROSEMBERG

46 KUPFÄNGEN

47 KÄLLBERG

48 PÅLSLUND

49 KRIBENS'

50 LIMBODEN

51 LÖRSTUMMEN

52 KARUSIK

53 L. BRÄNNÄS'

54 ST. BRÄNNÄS'

55 SKÄGGENÄS' UDDE

56 - 58 = DILLÖ

56 LAPPERUD

57 NORRSUNDET

58 GÄRDEVIKEN

TORSÖ & ÖROMÖ

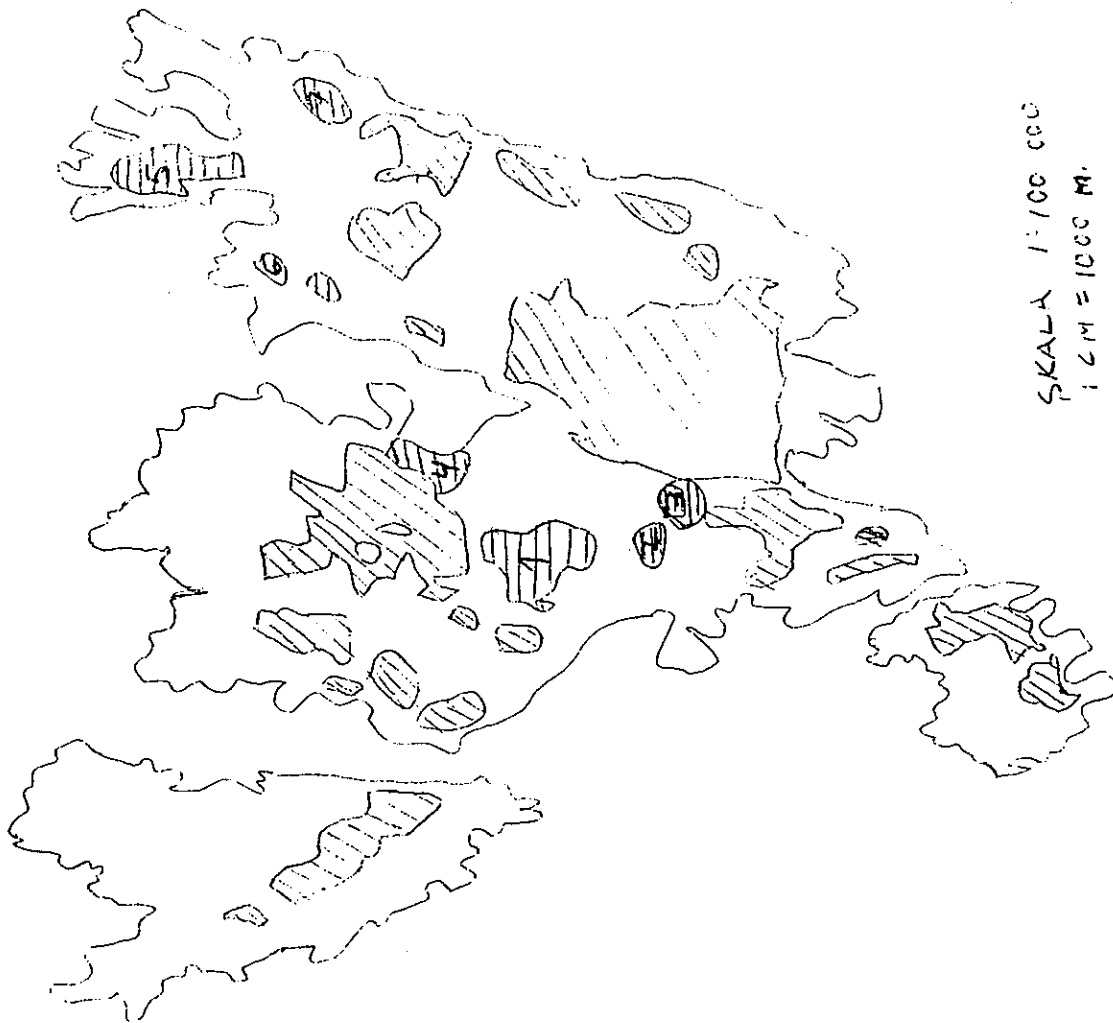
GRUNDAT PÅ EKONOMISKA
KARTAN FRÅN 1988
SKALA 1:20 000

TORSÖ'S STÖRSTA MÖSSAR

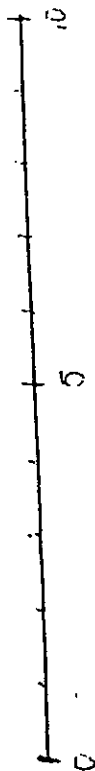
- 1- HALLAMÖSSEN
- 2- LILLA TÖREMÖSSJEN
- 3- STORA - " -
- 4- VATTERSJÖ MÖSSJEN
- 5- ?
- 6- ?
- 7- ?
- 8- HINDE RÖMÖSSJEN

☐ = MÖSSAR

▨ = BEBODDA OMRÅDEN
SAMT ÅKERMARK

SKALA 1:100 000
1 CM = 1000 M.

( )

( )

( )

( )

STUDERADE ÄVEN EKONOMISKA KARTAN FRÅN 1955 (SKALA 1:10 000) MEN DEN PÅMINDE SJÄ MKT. OM DEN FRÅN 1988 ATT DEN ED FICK NGN. NÄRMARE GENOMGÅNG EL. SÄMMANSTÄLLNING.

VÄGVIÄTET - INFRASTRUKTUREN SER UKADAN UT IDAG SÖM 1882
MED SICILLNADEN BESTÅENDE AV ATT DÅTIDENS' GRUSVÄGAR
NU BLIVIT AR'FALTERADE OCH DÅTIDENS STIGAR NU ÄR GRUSVÄGAR!
1882 BESTOD ÖN AV ETT ANTAL STÖRRE GÅRDAR MED FLERA SKIFTEN RUNT
OM PÅ ÖN. IDAG MER CENTRALISERAT MEN FORTFARANDE FÅR MÅNHA
BÖNDER RUNT HALVA ÖN FÖR ATT KUMMATTI SINA ÅKRAR!

